

Република Србија
 Општина Варварин
 Општинска управа
 Одељење за буџет, финансије,
 привреду, економски развој, јавне набавке
 и утврђивање и наплату јавних прихода
 Број: 400-161/2018
 Датум: 12.06.2018. године
 Варварин

На основу члана 16. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 103/15), Начелник одељења за буџет и финансије општине Варварин доноси

**ПЛАН ПОСТУПНОГ УВОЂЕЊА РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА У
 ПОСТУПАК ПРИПРЕМЕ И ДОНОШЕЊА БУЏЕТА
 ОПШТИНЕ ВАРВАРИН ЗА 2019. ГОДИНУ**

Родно одговорно буџетирање представља увођење принципа родне равноправности у буџетски процес, што подразумева родну анализу буџета и реструктурирање прихода и расхода са циљем унапређења родне равноправности. Увођењем принципа родне равноправности у буџетски процес наставља се са унапређењем програмског модела буџета.

План увођења родно одговорног буџетирања спроводи се поступним укључивањем буџетских корисника. До 2020. године предвиђено је да се заокружи процес постепеног увођења родно одговорног буџетирања за све буџетске кориснике сходно члану 16. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број 103/15).

Увођење родно одговорног буџетирања подразумева да буџетски корисници укључе у своје финансијске планове принцип родне равноправности. Такође, увођење родно одговорног буџетирања у програмски модел буџета подразумева да принцип родне равноправности буде садржан у програмској структури (класификацији) коју примењују буџетски корисници.

Планом поступног увођења родно одговорног буџетирања општине Варварин за 2019. годину (у даљем тексту: План), поступно се уводи родно одговорно буџетирање код корисника буџетских средстава општине Варварин, путем дефинисања родне компоненте, односно родних циљева и индикатора.

1. Увођење родно одговорног буџетирања у поступку припреме и доношења буџета за 2019. годину, утврђује се према Плану приказаном следећом табелом:

Редни број	НАЗИВ БУЏЕТСКОГ КОРИСНИКА	НАЗИВ ПРОГРАМА (број и назив програма у складу са униформном програмском структуром буџета ЈЛС утврђеном у 2018. години)
1	Општинска управа општине Варварин	Програм 3: 0002 Мере активне политике запошљавања
2	Општинска управа општине Варварин	Програм 5: 0101 Пољопривреда и рурални развој
3	Општинска управа општине Варварин	Програм 7: 0002 Јавни ред и безбедност
4	Општинска управа општине Варварин	Програм 11: 0901 Социјална и дечија заштита
5	Општинска управа општине Варварин	Програм 14 : 1301 Развој спорта и омладине

На основу родне анализе наведени корисник буџетских средстава треба да формулише најмање један родно одговорни циљ у оквиру програма из тачке 1.овог плана за које је одговоран, као и у оквиру програмских активности и/или пројекта које спроводи. Корисник буџетских средстава треба да формулише за постављене циљеве одговарајуће индикаторе који адекватно мере допринос циља унапређењу равноправности између жена и мушкараца, тако да сви индикатори који се односе на лица буду разврстани по полу.

У постављању циљева и примени програма, односно програмских активности и/или пројекта корисник буџетских средстава треба да користи релевантне националне и локалне стратегије и анализе за родну равноправност као што је Национална стратегија за родну равноправност за период од 2016.до 2020.године са Акционим планом за период од

2016. до 2018. године, односно са новим Акционим планом који ће бити дефинисан у наредном периоду.

2. Послове координације активности у области техничке и стручне подршке увођењу родно одговорног буџетирања спровешће **Одељење за буџет и финансије општине** у сарадњи са релевантним институцијама надлежним за унапређење родне равноправности.

3. Сви буџетски корисници подстичу се да у поступку израде програмског буџета кроз програме, програмске активности и пројекте у оквиру својих надлежности, припремају индикаторе/показатеље који се односе на лица тако да они буду разврстани по полу.

4. Саставни део овог плана чини Упутство за увођење родно одговорног буџетирања.

5. Овај план објављује се на интернет страници општине и доставља свим буџетским корисницима општине Варварин.

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА ЗА
БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ
Зорица Савић

УПУТСТВО ЗА УВОЂЕЊЕ РОДНО ОДГОВОРНОГ БУЏЕТИРАЊА

Општина Варварин, доследно спроведећи политике које доприносе јачању интегритета буџетског система, настоји да оствари све Законом утврђене буџетске циљеве. У наредном периоду посветиће се посебна пажња алокацијској ефикасности која подразумева распоређивање средстава буџета са циљем унапређења родне равноправности. Родно одговорно буџетирање управо доприноси побољшању принципа ефикасности и транспарентности на којима се буџет мора заснивати а, такође, овакав начин буџетирања омогућава бољи увид у користи које жене и мушкарци имају од буџетских политика.

На основу предлога Одељења за буџет и финансије општине Варварин, Управа општине Варварин – социјална и дечија заштита, развој спорта и омладине, као и пољопривреда и рурални развој чинили су прву групу буџетских корисника који уводе елементе родно одговорног буџетирања у своје предлоге финансијских планова, поред њих за 2019. годину уводе се још два буџетска корисника и то: јавни ред и безбедност и мере активне политике запошљавања који ће такође увести елементе родно одговорног буџетирања у своје предлоге финансијских планова за 2019. годину, са пројекцијама за наредне две године у оквиру два предложена програма, кроз програмске активности и/или пројекте из униформне програмске структуре коју примењује општина Варварин.

Наведени корисници средстава буџета у обавези су да у свом финансијском плану на нивоу програма, програмских активности и/или пројекта обезбеди:

- формулацију јасног циља који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца,
- формулацију бар једне активности у оквиру програма, програмских активности и/или пројекта која ће допринети постизању циља унапређења равноправности између жена и мушкараца у одговарајућим програмима,
- да сви индикатори који се односе на лица буду разврстани на жене и мушкарце.

Уз сажет назив изабраног циља потребно је дати кратак опис користи програма за жене и мушкарце.

Приликом описа сврхе програма, односно програмске активности/пројекта потребно је навести и утицај на унапређење родне равноправности.

Приликом навођења правног основа потребно је навести законе из области родне равноправности (Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације и др.).

Приликом описа програма, односно програмске активности/пројекта, што подразумева образложења кључних активности и услуга које се спроведе, односно пружају, обавезно навести и активности/услуге које ће буџетски корисник спровести/пружити ради остваривања циља у коме је дефинисана родна компонента.

Постоје различити начини за „уродњавање“, односно укључивање родне перспективе у циљеве и индикаторе у оквиру програмске структуре:

1. Постављање посебног циља за жене или мушкарце са циљем смањења неравноправности

Ово решење се може применити тамо где се планира посебна, афирмативна мера, која за циљ има смањење или укидање неравноправног положаја одређене групе. Пример овакве циљане интервенције могао би да се нађе у програму 11 - Социјална и дечја заштита у циљу повећања доступности права и механизма социјалне заштите за жене у локалној заједници. Такође, циљне интервенције могао би да се нађе у програму за развој женског предузетништва циљаним субвенцијама у пољопривреди на секторе у којима су жене заступљене. Пример- циљ: повећати заступљеност жена уписаних као носиоца пољопривредног газдинства, индикатори: број жена носиоца пољопривредног газдинства.

2. Узимање у обзир питање рода

Узимање у обзир питања рода тамо где, на основу постојећих анализа, већ имамо доказе о томе да је неопходно да се пажња усмери на родне аспекте конкретног проблема. Нпр. спречавање ширења ХИВ/АИДС-а или рака грлића материце, болести остеопорозе код менопаузе и сл.

3. Диференцирање циљева и индикатора тако да се експлицитно односе на жене и мушкарце

Када се циљ односи на лица, грађане или запослене, интервенција подразумева експлицитно навођење чињенице да се циљ заправо односи на мушкарце и жене, грађанке и грађане, девојчице и дечаке и сл.

У том случају индикатори треба да буду разложени по роду/полу, изражени у апсолутном броју или процентом који се односи на жене, грађанке, девојчице односно на мушкарце, грађане, дечаке, и другим релевантним демографским карактеристикама које су битне за родну анализу или анализу ефеката политике уопште.

Такви примери циљева и индикатора могу бити дефинисани код Програма 3 – Локални економски развој у циљу повећања запослености незапослених жена и мушкараца кроз укључивање у мере активне политике запошљавања– циљ, и индикатор: стопа запослености жена, или стопа запослености мушкараца.

Пример табеле за попуњавање циљева и индикатора по основу родно одговорног буџетирања:

Р. бр ој	Циљ	Индикатор	Базна вредн.	2019	2020	2021	Извор верифик
1	Пример: повећања запослености незапослених жена и мушкараца кроз укључивање у мере активне политике запошљавања	Стопа запослености жена					
		Стопа запослености мушкараца					

Ради квалитетне припреме родно осетљивих формулација у програмској структури буџета треба поћи од прописа, стратешких докумената и других релевантних публикација које могу олакшати разумевање и правилно дефинисање родно одговорног буџетирања. Пожељно је користити Закон о равноправности полова, Националну стратегију за родну равноправност за период од 2016. до 2020. године са Акционим планом за период од 2016. до 2018. године, односно са новим Акционим планом који ће бити дефинисан у наредном периоду.

У том смислу, ради унапређења родне равноправности у општини Варварин потребно је што пре успоставити потребне механизме за родну равноправност и укључити одговарајуће облике организовања који имају надлежност обављања послова остваривања једнаких могућности, а у складу са Законом о равноправности полова (стално радно тело, систематизовано место за родну равноправност и др.).

Велики утицај на квалитетно увођење родно одговорног буџетирања али и најшире посматрано на програмско буџетирање уопште, имало би и успостављање тима или радне групе за програмско буџетирање у општини. У оквиру оваквог облика организовања треба да буду заступљени запослени задужени за припрему буџета али и представници свих организационих јединица, посебно надлежних за стратешко планирање, затим представници јединица за управљање пројектима, представници сталног радног тела за родну равноправност (или запослено лице за обављање ових послова) као и представници индиректних буџетских корисника.

НАЧЕЛНИК ОДЕЉЕЊА ЗА
БУЏЕТ И ФИНАНСИЈЕ
/м.п./ Зорица Савић, с.р